

Tandläkarna utmanar elevråd till aktion och breddar samtidigt folkhälsoarbetet!

Hälften av niondeklassarna i en elevenkät säger nej till läsk och godis i skolan och deras argument är glasklart – det är inte skolans sak! Ändå fortsätter flera hundra skolor sälja läsk, godis och andra sötsaker till eleverna.

- Nu utmanar vi elevråden till aktion för en hälsosam skola, säger Gunilla Klingberg, ordförande i Sveriges Tandläkarförbund. Samtidigt tar vi ett bredare grepp för bättre munhälsa i hela befolkningen.

De vuxna i skolan tror ofta att eleverna vill att skolan ska sälja läsk och godis – men det stämmer inte. Elever har större insikt och förändringsvilja än vuxenvärlden anar. Sveriges Tandläkarförbunds elevenkät visar nämligen att nästan hälften av drygt 1 700 niondeklassare, 44 procent, inte tycker att skolan ska sälja läsk och godis. Drygt 600 elever har i öppna svar förklarat varför de är negativa till försäljning.

Så här säger de: Läsk och godis är både onödigt och ohälsosamt. Man får dåliga tänder, sjukdomar och blir överviktig. Skolan ska vara ett föredöme och lära eleverna en hälsosam livsstil och inte uppmuntra dåliga vanor och bidra till ohälsa. Finns möjlighet att köpa läsk och godis i skolan uppmuntrar man till ohälsosamma vanor. Man konsumerar också mer om det hela tiden finns tillgängligt. Sötsaker ger bara sockerkickar och ingen långvarig energi. Om man nu så gärna vill äta godis och dricka läsk kan man göra det utanför skolan.

-Vi tror att de som tycker skolan ska sälja sötsaker kommer att ändra uppfattning när de får lyssna till och samtala med kloka elever. Därför utmanar vi nu skolornas elevråd till handling och gemensam aktion med oss tandläkare.

Sveriges Tandläkarförbund kommer nu ta ett bredare grepp för bättre tandhälsa i befolkningen. Under flera år har tandläkarna aktivt arbetat för att minska läsk- och godiskonsumtionen bland barn och ungdomar. Nu kommer arbetet även att omfatta insatser för att förbättra vuxnas och äldres tandhälsa. Mer information på www.tandlakarforbundet.se *Dina tänder – hela livet!*

Kontaktpersoner

Gunilla Klingberg, ordförande, Sveriges Tandläkarförbund
Tfn: 070-780 00 44

Kristina Norberg-Fallgren, presskontakt, Sveriges Tandläkarförbund
Tfn: 070-971 84 91

Mer information

Elevenkäten och skolenkäten finns på www.tandlakarforbundet.se, välj *Dina tänder – hela livet!*

Sveriges Tandläkarförbund

Fakta om barn och kostvanor:

Vår förändrade livsstil med ökad konsumtion av läsk, godis och andra sötsaker är ett hot mot barnens tandhälsa och allmänna hälsa. Sedan 1980 har konsumtionen av läskedrycker ökat från 40 liter per person och år till 68 liter. Även förskolebarnens konsumtion har ökat betydligt. Svenska barn dricker i genomsnitt runt två deciliter saft och läsk per dag.

Det finns en koppling mellan dålig tandhälsa, övervikt och följsjukdomar som diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar. Det som är dåligt för tänderna är inte heller bra för resten av kroppen. Felaktiga kostvanor är en bov i dramat. Konsumtionen av sötade livsmedel och onyttig kost har ökat lavinartat under de senaste decennierna. Nästan en fjärdedel av den energi barnen får i sig kommer från läsk, godis, glass, snacks och bakverk enligt Livsmedelsverkets studier.

Samtidigt visar Socialstyrelsens kariesstatistik att tandhälsan hos barn visserligen fortsätter förbättras men att förbättringstakten har mattats av. Forskning visar också ett tydligt samband mellan tidig karies och karies i senare åldrar. En avhandling från Sahlgrenska visar t ex att treåriga barn med karies har fem gånger högre risk att som femtonåringar få hål i tänderna jämfört med kariesfria treåringar. Småbarn med hög sötsakskonsumtion har mer karies i tonåren jämfört med barn som sällan eller aldrig äter sötsaker.

Frätskador, dental erosion, är ett växande problem som kopplas samman med vår förändrade livsstil där konsumtionen av läsk anses vara den största bidragande faktorn. Svenska och internationella studier visar en förekomst av frätskador hos barn och ungdomar på mellan 10 och 40 procent.

Undersökningar visar att barnfetman ökat oroande mycket. Mellan 14-23 procent av barnen är överviktiga och 1-4 procent feta. I vissa delar av Sverige är var fjärde 4-åring överviktig. Ett barn som är överviktigt får bland annat svårt att röra sig, blir trött, riskerar att bli mobbat och kan dessutom utveckla sjukdomar som är kopplade till övervikten. Till de mest kända hör högt blodtryck, hjärt- och kärlsjukdomar, astma, förslitningsskador i leder och diabetes.

"Tandläkare mot godis och läsk!"

Sveriges Tandläkarförbunds aktivitet "Tandläkare mot godis och läsk!" kopplar samman munhälsan med den aktuella debatten om folkhälsa och övervikt hos barn. Syftet är att minska konsumtionen av socker i form av godis, läsk och andra sockerrika produkter samt att göra människor medvetna om vanor som ökar risken för försämrad tand- och allmänhälsa.

Sveriges Tandläkarförbund – den odontologiska professionens organisation

Sveriges Tandläkarförbund arbetar för tandläkarnas professionella intresseområden. Förbundet erbjuder tandläkarna ett omfattande efterutbildningsprogram och medverkar i den årliga Odontologiska riksstämman samt ger ut Tandläkartidningen och Swedish Dental Journal. Förbundet verkar bl.a. genom "Tandläkare mot godis och läsk" för en bättre oral och allmän hälsa.
